

**Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola
Kertvárosi Általános Iskolája
Erkölcstan 8. osztály
Tanmenet**

Adaptálta és készítette: Kulcsár Marianna
2016/2017. tanév

Bevezetés

A tanmenet az EMMI 110/2012 (VI. 4.) Kormányrendelet (NAT 2012), az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. melléklet Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára 2.206 Erkölcstan megnevezésű kerettanterv előírásainak és a helyi tantervnek megfelelően készült.

Tanestköz: Alexandrov Andrea – dr. Dobszay Ambrus – Fenyő Andrea – Jakab György – Szecsődi Tamás: Erkölcstan kísérleti tankönyv OFI Bp. 2016

Felhasznált irodalom: Fenyődi Andrea Erkölcstan 8. FI-504020801 Tanmenetjavaslat

Tantervi felosztás: heti 1 óra évi 36 óra

Témák	Új tananyag feldolgozása	Képességfejlesztés, összefoglalás, gyakorlás, ellenőrzés	Teljes óraszám
Bevezetés, ismétlés		1+1	2
I. Mi dolgunk a világban?	9	2+1	12
II. Helyem a világban	5	3	8
III. Hit, világkép, világnézet	9	1+1	11
IV. Egy korszak lezárul		1	1
Év végi összefoglalás		2	2
Összesen:	23	13	36

A pirossal jelölt szám a 10% felhasználását jelöli.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
BEVEZETÉS 2 óra					
1.	Bevezető	Ismerkedés a tantárggyal: - tantárggyal kapcsolatos korábbi tapasztalatok/elképzelések felidézése - ismerkedés a tankönyv szerkezetével, használatával (Tk. Bevezető) - éves munka szervezése Projektindítás (Mars) – Csoportok kialakítása, összehangolása, munka tervezése, feladatkiadás (Tk.7.o)	<u>Kommunikáció:</u> szabad beszélgetés a témáról <u>Önreflexió:</u> tantárgyhoz való viszony feltárása <u>Együttműködés, szabálytudat:</u> ismerkedő, csoportszervező játékok, közös szabályok kialakítása		
2.	Tk. 1. Tanévkezdő – Ismétlés	A nyolcadik tanévre, az iskolakezdésre hangolódás, várakozások megfogalmazása (Tk.1/ M, R1, R2, A) A hetedik tanév kulcsfogalmainak felidézése, értelmezése, értékek kapcsolása (Tk.1/ Sz, F, ÖK)	<u>Ismeretek rendszerezése,</u> <u>reflektálás a saját tanulási</u> <u>folyamatra</u> <u>Fogalomépítés</u> <u>Önismeret, önreflexió,</u> <u>tapasztalatok felidézése</u> <u>Véleményalkotás</u>	érték, egyéniség, közösség	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		A hetedik tanév témáinak felidézése: önismeret, kapcsolatok, közösség (Tk.1/ Olv, P, ÖK, A) A nyolcadikos tananyag áttekintése a tartalomjegyzék alapján (Tk.1/ NU)			
I. MI DOLGUNK A VILÁGBAN? 12 óra					
3.	Tk. 2. Jólét és jóllét	<u>Az első fejezet főbb témaköreinek rövid áttekintése:</u> önismeret, elképzelések a jövőről (jólét, boldogság, siker) – stressz és káros szenvedélyek – a média és az internet – sztereotípiák Az általunk birtokolt tárgyak fontossága, szerepe a jólétben, viszonyunk hozzájuk (Tk.2/ M, Sz, F, Olv, P, ÖK, A2) Pozitív és negatív látásmód, értelem és érzelem szerepe a jóllét megélésében	<u>Önismeret:</u> reflektálás arra, mi mindent tartunk értéknek <u>Közösségi tudat, szolidaritás, állampolgári kompetencia:</u> azoknak a szükségleteknek gyűjtése, amelyek mindenkre jellemzőek és mindenkinek járnának <u>Pozitív látásmód erősítése, önismeret:</u>	jólét, alapvető javak, létminimum, jóllét, elégedettség, teljes élet, pozitív életszemlélet, harmónia	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		(Tk.2/ R1, Sz, F, Olv, P, K, NU, A1) Alapvető életfeltételek, szükségletek, az ezekhez való jog (Tk.2/ R2, Sz, F)	saját viszonyulások feltárása, pozitív és negatív megítélés összehasonlítása		
4.	Tk. 3. Boldogulás, boldogság	A boldogság feltételei, egyéni értelmezése (Tk.3/ M, Sz, K, ÖK1) Célok meghatározása, önismeret a boldogulás érdekében, felnőtt-lét (Tk.3/ R1, R2, Sz, F, NU1, A1, ÖK2) A siker fogalma, elérésének útjai, a sikeresség (teljesítmény, sztár, celeb) (Tk.3/ Olv, P, NU2, A2)	<u>Önismeret:</u> reflektálás arra, mi mindent tartunk a boldogság feltételének, saját értékrend, vizsgálata, vágyak és késztetések értékelése <u>Céltudatosság, ok-okozati összefüggések feltárása:</u> <u>tervezés:</u> annak vizsgálata, milyen tényezőktől függ a célok elérése, a jövőre vonatkozó tervek végiggondolása <u>Kritikai gondolkodás:</u> a siker értelmezése, összetett voltának elemzése	boldogság, boldogulás, siker, megbecsülés, cél, terv	
5.	Tk. 4. Stressz, stresszoldás, függés	Stressz- és veszélyhelyzetek, amelyekbe kerülhetünk (Tk.4/ M, R2, Sz, F, Olv, P) Stresszoldás és függés	<u>Önismeret, közösségi tudat, összehasonlítás:</u> a közösség elvárásainak és a saját értékeknek, érdekeknek az összevetése, saját viszonyulás,	stressz, feszültségoldás, testi és mentális egészség, függőség,	Relaxációs technikák megismerése, gyakorlása drámaórán, erre visszacsatolás az erkölcsstan órán.

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		(Tk.4/ Olv, P, ÖK, NU, A) Alkalmazkodás, önállóság és felelősség (Tk.4/ R1, Olv, P, K)	viselkedés elemzése <u>Autonómia, önmagunk védelme, kommunikáció:</u> saját magunk mellett kiállás, elővigyázatosság <u>Felelősség, segítség, segítségkérés</u> veszélyes helyzetek folyamatok felismerése, kivédése, mások támogatása ebben	leszokás, alkohol, nikotin, drog, bulimia, anorexia, játékszenvedély	A feszültség levezetésének egyéb formái, lehetőségei
6.	Tk. 5. Együtt dolgozunk (Projektmunka- előkészítő lecke)	Az együttműködés előnyei, feltételei (Tk.5/ R1, R2, Sz, F, K, A) Az egyéni képességek, feladatok az együttműködésben (Tk.5/ M, Sz, F, Olv, P, NU) Az együttműködés nehézségei, a sikeresség feltétele (Tk.5/ Olv, P, K, A) A tankönyv (fejezet szerinti) projekt témáinak megismerése (Tk.5/ ÖK) vagy	<u>Együttműködési készség, önreflexió:</u> a csoport együttműködésének értékelése, saját szerep tudatosítása <u>Közösségi érzés erősítése, ok-okozati összefüggések feltárása:</u> a jó együttműködés feltételeinek gyűjtése, tudatosítása <u>Kommunikáció, vitakultúra:</u> az egyéni szerepeknek megfelelő és a társak munkájára vonatkozó megnyilatkozások gyakorlása	csapatmunka, munkamegosztás, sajátos képességek, együttműködés (kooperáció), közös cél	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
7.	Tk. 6. Média és társadalom	A média fontossága, haszna (Tk.6/ M, R1, Sz, F) A média hatása az életmódra, gondolkodásra (Tk.6/ R2, K, ÖK, NU, A) A médiával kapcsolatos félelmek, veszélyek (Tk.6/ Olv, P, K)	<u>Önreflexió, önismeret:</u> saját szokások, viselkedés vizsgálata <u>Kritikai gondolkodás,</u> <u>megfontoltság, tudatosság:</u> médiahasználati szokások értékelése, a média befolyásoló hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása, a megelőzés megtervezése	média, médiaüzenet médiaszöveg, reklám, a média szabályozása, szabad véleménynyilvání tás, gyűlöletbeszéd, politikai propaganda, pornográf tartalmak	
8.	Tk. 7. A valóság médiaképe	A televízió (film, kép) hatása az életmódra, gondolkodásra (Tk.7/ M, R1, Sz) A képi ábrázolások értelmezése (Tk.7/ Sz, F, K, ÖK) Az információ közvetítésének kérdései, igazság, befolyásolás (Tk.7/ R2, Sz, F, ÖK, NU, A)	<u>Önreflexió, önismeret:</u> saját szokások, viselkedés vizsgálata <u>Kritikai gondolkodás,</u> <u>megfontoltság, tudatosság:</u> az információ hitelességének vizsgálata, a média befolyásoló hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása	valóság médiaképe, reprezentáció, információ, hitelesség, ábrázolás, olvasat, reprezentáció	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
9.	Tk. 8. Sztereotípiák, előítéletek	A sztereotípia és előítélet fogalma (Tk.8/ M, Sz, F, A sztereotípia és előítélet megjelenési formái (Tk.8/ R1, R2, Sz, Olv, P, ÖK, A) A sztereotípiák megváltoztatása (Tk.8/ P, K, NU, A)	<u>Önismeret, önreflexió:</u> saját ítéleteink vizsgálata <u>Nézőpontváltás, empátia:</u> az elutasított, kizárt személy helyzetének megértése <u>A látókör szélesítése, elfogadás, tolerancia:</u> a társadalmi sztereotípiák feltárása, a másik személy megítélésében ne ezek jelenjenek meg	sztereotípia, előítélet, rögzült gondolkodásmód, idegenkedés, ellenségesség	
10.	Kreatív / projektóra	Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. különböző élethelyzetek problémáira megoldás keresése, vita a sikerességről, a jólétről, önállóságról, családi konfliktusok dramatizálása, rövid- és hosszútávú tervek készítése, önéletrajz, képességprofil alkotása – egymás segítségével, történetek sztereotípiákról és feloldásukról) vagy Otthoni feladatok,	<u>Kreativitás, problémamegoldás</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		kutatómunka eredményeinek bemutatása, értékelése vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
11.	Tk. 9. Behálózott világ	Különböző emberi kapcsolatok az internet korában (Tk.9/ M, Sz, F, P) Virtuális (nem valódi) közösségek (Tk.9/ R2, Olv, P, A1) Felelősségteljes viselkedés az interneten: a megszólalás hatása és az egyéniség védelme (Tk.9/ R1, Sz, F, K, A2)	<u>Okok és következmények feltárása:</u> a kapcsolatok, közösségek kialakulásának, működésének elemzése <u>Felelősségérzet, empátia, digitális kompetencia:</u> a virtuális térben való viselkedés következményeinek vizsgálata magunkra és másokra nézve, információkeresés az interneten, biztonságos profilkészítés	közvetlen / közvetített kultúra, helyi kultúra, globális falu, a vélemény hatása, a nyilvános megszólalás felelőssége, személyes adat, információk védelme, illetéktelen felhasználás	
12.	Tk. 10. NETika: jog és felelősség az információs társadalomban	Az internet jelentősége, funkciói (Tk.10/ M, R1, R2, ÖK, NU) Az internetes információterjedés sajátosságai, veszélyei (Tk.10/ R1, Sz, F, Olv, P, K)	<u>Kritikai gondolkodás, megfontoltság, tudatosság:</u> az internet sajátosságainak vizsgálata, hatásának megismerése és lehetséges veszélyeinek végiggondolása <u>Felelősségérzet, empátia, digitális kompetencia:</u> a virtuális térben való viselkedés	virtuális világ, digitális közeg, hálózatszerű felépítés, információáramlás, netika, etikett	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		A számítógépes etika, etikus viselkedés a digitális világban (Tk.10/ Sz, F, Olv, P, K, A)	következményeinek vizsgálata magunkra és másokra nézve, szabályok megfogalmazása <u>Önmagunk védelme, másokért kiállás, felelősség:</u> az internetes zaklatás felismerése, megítélése, segítségkérés		
13.	Tk. Munkafeladatok (Projekttemák)	A/ A holokauszt (Téma: az előítélet) Tk. 50.o B/ Sikeres életutak, nehézségek, motivációk (Téma: Boldogság, siker) Tk. 51.o C/ Mars-projekt (Téma: Együttműködés, egyéni képességek, média) Tk. 52.o vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Felelősségérzet, empátia, tolerancia, nézőpontváltás</u> <u>Pozitív szemlélet, céltudatosság</u> <u>Együttműködés, kommunikáció, kreativitás</u>	holokauszt hátrányos helyzet	Előre kiadni!
14.	Összefoglaló óra Tk. I. fejezet	A tankönyv 2-10. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra,</u> <u>fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		bemutatása vagy Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. vita vagy adatgyűjtés [interjúk] a média / az internet előnyeiről, hátrányairól, internetes etikai problémák vagy családi, baráti konfliktusok dramatizálása, történetek online zaklatásról és megoldásukról, a médiahasználat képi ábrázolása, film, reklám készítése, stb.) vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. média-, prevenciós vagy egészségügyi szakember, pszichológus, sikeres ember) előadása, beszélgetés, látogatás olyan közösségekben, amelyekkel szemben erős sztereotípiák vagy előítéletek élnek a csoportban vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
II. HELYEM A VILÁGBAN 8 óra					
15.	Tk. 11. A mi Európánk	<u>A második fejezet főbb témaköreinek rövid áttekintése:</u> csoportjaink, közösségeink (magyar és európai kulturális közösség) – a társadalom működése (érdek, szabály, normák, szabálytalanság) Az európai kultúra jellemzői (Tk.11/ R1, Sz, F, ÖK, NU) Magyarország Európai Unió tagsága (Tk.11/ Olv, OK, P) Egység és sokféleség Európában (Tk.11/ M, R2, Sz, F, K, A)	<u>Önismeret, önazonosság, az európai identitás erősítése:</u> saját kultúrkörrel azonosulás, annak tudatosítása, hogyan ered kultúránk az európai gondolkörből, gondolkodásmódból <u>Kritikai gondolkodás, mérlegelés, véleményalkotás:</u> Magyarország uniós tagságának viszonyrendszerének vizsgálata	kulturális közösség, emberközpontúság, szabadság, demokrácia, szolidaritás, egyenlőség, jogrendszer, Európai Unió, Ószövetség, zsidóság, kereszténység, nomád népek kultúrája	
16.	Tk. 12. Magyarok határon innen és túl	Közösségeink, nemzeti közösség (Tk.12/ M, R1, R2, Sz, ÖK) Nemzeti jelképek, a magyar	<u>Önismeret, kapcsolati rendszerek felismerése:</u> saját kapcsolatrendszerek, közösségek azonosítása, saját viszonyulás feltárása	társadalom, állampolgárság, nemzeti közösség, önazonosság (identitás),	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		kultúra elemei (Tk.12/ Sz, F, K, NU, A) Sokféle magyarok – kulturális sokszínűség, állampolgárság (Tk.12/ Sz, F, Olv, OK, P)	<u>Nemzeti öntudat, önazonosság:</u> a saját kultúra jobb megismerése, elfogadása <u>Elfogadás, tolerancia:</u> a nemzeti sokszínűség megismerése, közössé vált elemek keresése, a többszörös identitás megismerése	kulturális közösség, befogadás	
17.	Tk. Munkafeladatok (Projekttemák)	A/ A magyar társadalom sokszínűsége (Téma: magyar nemzetiségek) Tk. 74.o B/ A népesedési változások problémái (Téma: együttélés, társadalom) Tk. 75.o vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Elfogadás, tolerancia</u> <u>Kritikai gondolkodás, okok és következmények feltárása</u>	nemzetiség, népszámlálás, népesedés, népesség, családtámogatás	
18.	Tk. 13. Együttélés a társadalomban	A szabályok szerepe az együttélésben (Tk. 13/ M, R1, R2, ÖK, A) A kölcsönös bizalom és együttműködés elve a társadalomban	<u>Közösségi érzés erősítése, szabálytudat, alkalmazkodás:</u> a közösség szabályainak, elvárásainak a szabályok közösség-összetartó szerepének tudatosítása <u>Felelősségtudat, önállóság, okok</u>	együttélés, kölcsönösség elve, bizalom, szabály, arany szabály, társadalmi szerződés,	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		(Tk. 13/ Sz, F) A szabályok, normák megszegése és ennek következményei (Tk. 13/ Olv, OK, P, K, NU)	<u>és következmények feltárása:</u> a szabályszegés, normaszegés és a szabálykövetés felelősségének felismerése	erőszak, agresszió, büntetés, jog	
19.	Tk. 14. Egyéni és közösségi érdek	Az egyéni érdekek forrása, konfliktusa (Tk.14/ M, R1, R2, Sz, F) Egyéni és közösségi érdekek viszonya (Tk.14/ Sz, F, P, K, ÖK) Az érdekérvényesítés módjai (Tk.14/ Olv, F, K, NU, A)	<u>Önismeret, közösségi tudat, összehasonlítás:</u> a saját igények, szükségletek, érdekek és a közösség elvárásainak, érdekeinek az összevetése <u>Ok-okozati összefüggések meglátása:</u> az érdekek forrásainak, a szükségleteknek és értékeknek feltárása <u>Autonómia, érdekérvényesítés, konfliktuskezelés:</u> saját értékek, érdekek mellett kiállás, érvelés, mások érdekeinek felismerése, figyelembe vétele	egyéni és közösségi érdek, érdeklődés, érdekegyeztetés, érdekérvényesítés , társadalmi normák, jogok és kötelességek	
20.	Tk. 15. Társadalmi szabálytalanságok	A szabályok (illem, erkölcs, jog) megszegésének esetei, okai (Tk.15/ R1, R2, Sz, F, P, ÖK, NU, A)	<u>Önreflexió, ok-okozati összefüggések meglátása:</u> a szabályoktól való eltérés okainak feltárása, a következmények felmérése,	(negatív) társadalmi szerződés, szabályszegés, csalás, korrupció,	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		Korrupció, megvesztegetés (Tk.15/ M, Olv2, OK2) Az egyén cselekvési lehetőségei (Tk.15/ M, F, Olv1, OK1, K, ÖK)	értékelése <u>Önismeret, közösségi tudat,</u> <u>összehasonlítás:</u> a közösség érdekeinek és a saját értékeknek, érdekeknek az összevetése <u>Felelősségtudat, mérlegelés:</u> a belső mérlegelés és saját értékek figyelembe vétele döntésekkor	megvesztegetés, normaszegés,	
21.	Tk. Munkafeladatok (Projekttemák)	C/ Mars-projekt (Téma: Együttélés szervezése, szabályok, munka, család) Tk. 76.o vagy Az eddigi anyagrészek alkotó vagy dramatikus jellegű feldolgozása (pl. érdek- vagy értékkonfliktusok, erkölcsi dilemmák megvitatása vagy dramatizálása, érdekérvényesítő vagy mediáló kommunikáció gyakorlása, szabályalkotás, diákszabályalkotás, bírói tárgyalás eljátszása) vagy Otthoni feladatok,	<u>Együttműködés, kommunikáció,</u> <u>kreativitás, értékek tudatosítása</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		kutatómunka eredményeinek bemutatása, értékelése vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)			
22.	Összefoglaló óra Tk. II. fejezet	A tankönyv 11-15. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek bemutatása vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. jogász, társadalmi ellenőrző szervezet képviselője, közgazdász) előadása, beszélgetés, látogatás bíróságon, országgyűlésen (videó) vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra,</u> <u>fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
III. HIT, VILÁGKÉP, VILÁGNÉZET 11 óra					
23.	Tk. 16. Az ember mint értékelő, erkölcsi lény	<u>A harmadik fejezet témáinak rövid áttekintése:</u> világnézet (vélemény, megítélés, tudás, hit) – vallások és tanításaik – az egyházak szerepe A jó és rossz mint az erkölcsi ítéletalkotás alapfogalmainak értelmezése (Tk.16/ R1, R2, Sz, F, NU, A) Véleményalkotás, megítélés mint emberi képesség (Tk.16/ M, Olv, P) Egyéni látásmód, a másik meggyőzése (Tk.16/ Olv, P, K, ÖK)	<u>Önreflexió:</u> tapasztalatok felidézése, saját érdeklődés és ítéletek feltárása <u>Fogalomértelmezés:</u> a jó, rossz, erkölcs fogalmainak körüljárása <u>Kritikai gondolkodás:</u> tapasztalatok felidézése saját vélemény kialakulásáról, változásáról <u>Tisztelet, tolerancia:</u> mások hitének, értékrendjének tiszteletben tartása, a vélemények kifejtésének kulturált módja	erkölcsi látásmód, világnézet, jó és rossz	Drámaórán – tanítási dráma alkalmazása
24.	Tk. 17. Értéktételeink és világképünk viszonya	A világnézet, hit, vallás meghatározó jellege a gondolkodás módjában (Tk.17/ M, R1, R2, Sz, Olv)	<u>Önismeret, érdeklődés, tudásvágy:</u> megismerkedés a világ jelenségeire vonatkozó kérdésekkel, saját érdeklődés,	létkérdés, hit, Isten léte, tapasztalaton túli	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		A tapasztalaton túli (transzcendens) világ megjelenése az emberek gondolkodásában (Tk.17/ Sz, F, Olv) Ellentétek a világképek között, ennek megvitatásának módjai (Tk.17/ P, K, ÖK, NU)	világnézet feltárása <u>Fogalomértelmezés:</u> a jó, rossz, hit fogalmainak körüljárása <u>Tisztelet, tolerancia:</u> mások hitének, értékrendjének tiszteletben tartása, a vélemények kifejtésének kulturált módja		
25.	Tk. 18. A judaizmusról, a kereszténységről, az iszlámról	A három vallás jelképei, szent helyei és könyvei, eredetük (Tk. 18/ M, R1, R2, Sz, F) A három vallás kapcsolata, hasonlóságuk, együttélésük (Tk. 18/ Sz, F, Olv, P, K, ÖK, NU, A)	<u>Tolerancia, nézőpontváltás:</u> a különböző hitű, világképű emberek és vallások egyenrangúságának elfogadása <u>Kulturális sokszínűség</u> <u>elfogadása:</u> a világvallások megismerése, a vallások tanításainak és hatásának felismerése a kultúránkban, közös elemek keresése <u>Önismeret, identitás:</u> saját kulturális közösséghez tartozás erősítése	világvallás, ábrahámí vallások, judaizmus, kereszténység, iszlám, egyistenhit, történelmi istenkinyilatkoztatás, teremtés és világvége	
26.	Tk. 19. Korunk új vallási jelenségei	Hívő és nem hívő világnézet, ateizmus (Tk. 19/ R1, Sz, F, Olv, OK, P) Távol-keleti vallások,	<u>Tolerancia, nézőpontváltás:</u> a különböző hitű, világnézetű emberek egyenrangúságának elfogadása <u>Kulturális sokszínűség</u>	ateista, vallásos, hívő, távol-keleti vallások, hinduizmus, buddhizmus,	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
		különbözőségük a közel- keletiektől (Tk. 19/ M, R2, Sz, F, K, NU, A)	<u>elfogadása:</u> a világvallások megismerése, a vallások tanításainak és hatásának felismerése a kultúránkban, közös elemek keresése <u>Filozófiai gondolkodásmód:</u> a transzcendens világra vonatkozó kérdések megismerése	tanításrendszer, többistenhit	
27.	Tk. 20. Európa vallási arculata	Az Európában leginkább elterjedt és újonnan terjedő vallási irányzatok (Tk. 20/ M, Sz, F, K) A keresztény egyházak szerepe, súlya (Tk. 20/ Sz, Olv, OK, NU2, ÖK) A vallások együttélése, konfliktusok, a vallásszabadság elve (Tk. 20/ R1, R2, Sz, P, K, NU1, A)	<u>Kulturális sokszínűség</u> <u>elfogadása:</u> a vallások megjelenése a kultúrában, mindennapjainkban <u>Konfliktuskezelés, békére</u> <u>törekvés:</u> a vallások együttélési nehézségeinek feltárása, közös megoldások keresése <u>Állampolgári, demokratikus</u> <u>kompetenciák:</u> a vallásszabadság és szabad vallásgyakorlás mint érték megvitatása	vallások, felekezetek, európai szabadságjogok, vallásszabadság, többségi társadalom	
28.	Tk. 21. A nagy világvallások erkölcsi tanításai...	A másokkal való együttélés és bánásmód elvei (a vallásokban és a hétköznapiakban) (Tk.21/ R2, Sz, Olv, P, K, ÖK,	<u>Együttélés, tisztelet, békére</u> <u>törekvés:</u> a szeretet elve és az arany szabály megbeszélése, megjelenése	együttélés, arany szabály, felebarát, szeretet	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
	az embertársainkhoz való viszonyulásról	NU) A szeretet elve és parancsa (Tk.21/ M, R1, Sz, F, Olv, ÖK)	mindennapjainkban <u>Együtműködés, közösségi tudat erősítése:</u> az egyéni és közösségi érdekek ellentmondásainak megvitatása, összhangba hozásának lehetőségei		
29.	Tk. 22. A nagy világvallások erkölcsi tanításai... az élet védelméről és tiszteletéről	Az élet tiszteletének megjelenése élethelyzetekben (Tk.22/ M, R1, R2, Sz, F, K, NU, A) A vallások parancsolata az élet tiszteletéről, ellentmondások (Tk.22/ Sz, Olv, P, ÖK)	<u>Az élet tisztelete mint érték megerősítése</u> <u>Kritikai gondolkodás, véleményalkotás, erkölcsi gondolkodás:</u> egymásnak ellentmondó erkölcsi elvek összevetése, dilemmahelyzetek elemzése	az élet védelme, tisztelete, ölni, önvédelem, halálbüntetés, erőszakmentesség	
30.	Tk. 23. Párbeszéd és együtműködés	Az egyházak közötti különbségek, konfliktusok, vallási türelmetlenség (Tk.23/ R2, Sz, F, P, NU) Megbékélés, ökumenizmus, vallásszabadság, vallási türelem (Tk.23/ M, R1, R3, Olv, P, K, A)	<u>Konfliktuskezelés, békére törekvés, együtműködés:</u> a vallások együttélési nehézségeinek feltárása, közös megoldások keresése <u>Állampolgári, demokratikus kompetenciák, tolerancia:</u> a vallásszabadság és szabad vallásgyakorlás mint érték megvitatása, a vallások egyenrangúságának elfogadása	vallás, felekezet, vallási türelmetlenség, tolerancia, lelkiismereti szabadság, ökumenizmus	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
31.	Tk. 24. Az egyházak társadalmi szerepvállalása	Az egyházak helyzete a társadalomban, jogi helyzet, szekularizáció (Tk.24/ R2, R3, Olv, OK, P) Az egyházak társadalmi szerepe, vállalt feladatai (Tk.24/ M, R1, Sz, F, K, ÖK, NU, A)	<u>Allampolgári kompetenciák,</u> <u>tolerancia, együttélés:</u> a szabad vallásgyakorlás elvének és a jog által biztosított lehetőségek megvitatása <u>Társadalmi felelősségvállalás,</u> <u>segítőkézség:</u> az egyház társadalmi tevékenységének és hasznosságának megbeszélése	egyház, jogok, a hit terjesztése, jótekonyság, társadalmi szerepvállalás	
32.	Tk. Munkafeladatok (Projekttemák)	A/ Egy etikai probléma körüljárása (Téma: erkölcsi látásmód, ítéletalkotás) Tk. 114.o B/ Mars-projekt (Téma: életvezetési és közösségi elvek, ideológiák) Tk. 115.o vagy Otthoni feladatok, kutatómunka eredményeinek bemutatása, értékelése vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Erkölcsei gondolkodás,</u> <u>mérlegelés, ítéletalkotás, érvelés</u> <u>Együttműködés, tervezés,</u> <u>kreativitás</u>	etikai probléma, erkölcsi döntés	

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
33.	Összefoglaló óra Tk. III. fejezet	A tankönyv 16-24. leckéinek összefoglalása vagy kutatómunkák, projektek bemutatása vagy "A termen túl": meghívott vendég (pl. különböző egyházak képviselői, hitoktató) előadása, beszélgetés erkölcsi kérdésekről, templomok, ökumenikus istentisztelet látogatása, közös óra a hittanos tanulókkal, részvétel karitatív tevékenységben vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Reflektálás a tanulásra,</u> <u>fejlődésre, értékelés</u> <u>Önismeret, társak ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u>		

Témák órákra bontása	Az óra témája (tankönyvi lecke) vagy funkciója	Célok, feladatok	Fejlesztési terület	Ismeretanyag	Megjegyzés
IV. EGY KORSZAK LEZÁRUL 3 óra					
34.	Év végi összefoglalás (Tk. 25. Amit most már tudok)	Egész évi összefoglalás: fogalmak, erkölcsi helyzetek, tankönyvi témák Projektek, csoportfeladatok zárása Beszámolók, értékelés	<u>Fogalmak értelmezése</u> <u>Kritikai és erkölcsi gondolkodás</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u> <u>Önismeret, önreflexió</u> <u>Értékelés, önértékelés</u>		
35.	Visszatekintés Tk. 26. Amivé váltam Tk. 27. Amit tőletek kaptam	Az erkölcsi ítéletalkotás változása, erkölcsi helyzetek felismerése, kitalálása, elemzése (Tk.27.) A csoport/osztály fejlődése, egymás megismerésére reflexió (Tk.28.)	<u>Erkölcsi gondolkodás</u> <u>Önismeret, önreflexió, társak</u> <u>ismerete</u> <u>Együttműködés, kommunikáció</u> <u>Értékelés, önértékelés</u>		
36.	Projektzáró rendezvény Tk. 28. „Megcsináltuk”	Meghívottak számára projektbemutatók: kiállítás, műsor, drámajátékok vagy szabadon használható óra (beépíthető a leckék közé)	<u>Együttműködés, tervezés,</u> <u>szervezés, értékelés</u>		

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén	A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára. Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják. Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire. Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget. Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért. Kialakultak benne az európai identitás csírái. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak. Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet. <i>Megjegyzés: A vastag betűvel szedettek a minimumkövetelményt jelölik.</i>
--	--

Módszertani javaslatok a szerzőktől:

1.) Javítások a tankönyvhöz:

20. oldal, Párbeszéd:

bevezető szöveg: ~~Olvasd el az idézeteket!...~~ nem kell, a feladat a kérdésekkel indul.

25. oldal, Könyvek, filmek:

Keressél további olyan filmeket, amelyek szerinted őszintén beszélnek a problémákról!

29. oldal, Összegző kérdések:

Lapozz az 52., 80. és a 122. oldalakra helyesen Lapozz az 50., 74. és a 114. oldalakra!

35. oldal, feladat+kép

A képre vonatkozó kérdés nem illik oda.

~~Kapcsoljátok a szöveg jelentéséhez a képet is. A hölgy éppen egy tűzvészről tudósít.~~

vagy

ajánlott kép: <http://www.cultiris.com/kepek/adatlap/IMS-IS098Q2NE/>

39. oldal feladat+kép

A képre vonatkozó kérdés nem illik oda.

~~A tanári szerepnek milyen két adott esetben pozitív sztereotípiáját jeleníti meg a fenti két kép?~~

vagy

ajánlott képek:

<http://www.thinkstockphotos.com/image/stock-illustration-teacher-who-strokes-a-boy-illustrative/79320004>

<http://www.thinkstockphotos.com/image/stock-illustration-man-who-is-teaching-the-mathematics/79319991>

vagy Szűcs Édua rajzai

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=873>

<http://ofi.hu/taneszkozcsomag-osztalyfonokoknek>

45. oldal Nézz utána!

A kép nincs a tankönyvben:

~~Példaképp álljon itt a sorozat Félelem címet viselő darabja.~~

Javasoljuk a megkeresését *fear* címmel. <http://www.sciencephoto.com/media/222503/view>

52. oldal, 2. feladat

~~Ezután a C csoport készítsen sajtóközleményt a döntésről!~~ helyesen *Ezután a B csoport készítsen sajtóközleményt a döntésről!*

54. oldal, Utazások Európában, 1. feladat

~~Tervezzétek meg, hogyan mutatnátok be négy nap alatt Magyarországot külföldi barátotoknak!~~ helyesen *Állítsatok össze egy négy napos európai utazási tervet!*

57. oldal, Az euro sokfélesége

Megoldások: 1-olasz, 2-spanyol, 3-szlovén, 4-észt, 5-szlovák, 6-német, 7-lett, 8-belga

89. oldal: utcatábla

Megoldások: első sor – héber írás, második sor – arab írás, harmadik – latin betűk

91. oldal, feladat, táblázat utolsó sor

helyesen: *...a történelem kezdetét és a végét, mint az ábrahámi vallások.*

99. oldal, főszöveg

Ez, a hagyományosan „arany szabálynak” nevezett alapelv szerepelt már a 14. fejezetben helyesen *...13. fejezetben*

109. oldal, Nátán próféta

Ez a kép tehát nem Lessing olvasott írásának illusztrációja helyesen *Ez a kép tehát nem Lessing a 88. oldalon olvasott írásának illusztrációja.*

2.) A tanmenet az OFI Erkölcsstan 8. kísérleti tankönyvéhez készült. Célja, hogy a tankönyvi tartalmat illessze a kerettanterv témaköreihez, valamint hogy a pedagógus éves tervezési munkáját segítse, mind az órakeret felhasználása, mind a tananyagtartalom elosztásának tekintetében. Ez a tanmenet alapvetően a **tankönyv alkalmazását** segíti, így itt a tankönyvi tartalom jelenik meg. Ezek természetesen szabadon cserélhetők bármilyen, a pedagógus által megfelelőbbnek ítélt anyagra.

A tanmenetek két változatban készülnek:

A **teljes változat** nagymértékben a tankönyvre és a kerettantervre épül. A **rugalmas változat** kevesebb tananyagot határoz meg, így nagyobb tanári szabadsággal tervezhető a tanév, több idő szánható a képességfejlesztésre. Ez a teljes változat.

Tanmenetünket szerkeszthető dokumentumként tesszük közzé. Javasoljuk, hogy miután megismerkedett a kísérleti tankönyvvvel, értelmezte annak lehetőségeit, adaptálja saját csoportjaira, és készítsen belőle saját új dokumentumot. Tanmenetünk pedig továbbra is szolgálhat egy összegző, tájékoztató anyagként az esetleges módosításokhoz.

Kérjük, hogy alkalmazása során feltétlenül vegye figyelembe a következőket:

Általános pedagógiai szempontok:

A tanmenet csupán **ajánlás**, mint a egy adott feldolgozási ívhez. A pedagógus értelemszerűen **módosíthatja** egyrészt saját szakmai meglátásai, másrészt a tanulócsoporthoz igényei szerint. Erre a tankönyv tág keretet biztosít.

Az egyes órákra tervezett anyagok módosulhatnak annak alapján, milyen mélységig jutottak a korábbi anyag feldolgozásában a csoportok.

Az erkölcsstan tantárgy szempontjai:

A tantárgy – a kerettantervi bevezetőben is felvázolt – sajátosságai miatt fokozottan érvényesülhet a **rugalmasság** elve, mivel a tananyagnak jelentős része a **tanulók** tapasztalata, meglátása, érdeklődése. Tehát egyrészt a témák sorrendje változtatható akár az igények, akár napi aktualitások, akár a felmerülő érdeklődés miatt.

A szabad beszélgetés mint módszer alkalmazása elvezethet más, előre nem tervezett – de az erkölcsstanhoz kapcsolódó – területekre, altémákhoz is. Ilyenkor lehetséges, hogy ezt a témát vesszük előre, így módosul a tervezet.

A tantárgy **ismeretanyagát** kissé másképpen kell értelmezni. Az ismeretek, fogalmak nem egyszer megtanulandó tananyagtartalmak, hanem folyamatosan épülő-bővülő fogalomrendszer, amelyet állandóan kapcsolunk a személyes tapasztalatokhoz.

A tankönyv sajátosságai:

A tankönyv **négy nagy fejezetből** áll, amelyek a kerettanterv második három témakörének felelnek meg, a negyedik fejezet leckéi pedig a négy- vagy nyolcéves erkölcsstan-, és egyben az általános iskolai tanulmányok lezárását segítik. A negyedik és ötödik kerettantervi témakör sorrendje megfordul, ennek oka pedig a pályaválasztás előkészítése azzal, hogy iskolaév elején kerüljön sor a jövőbeli tervek megbeszélésére.

A tartalom törzsanyagát a négyoldalas – illetve a 4. fejezetben kétoldalas – leckék adják. Az olvasmányok beépülnek a leckékbe. Összesen 28 **lecke** van. Ezek közül az első ismétlő, az utolsó négy pedig összefoglaló jellegű. Mindegyik fejezet egy három oldalas projekt-blokkal zárul (2 vagy 3 projekttema). Ebben egy vagy két téma a törzsanyagot bontja ki, a harmadik – amelyek egymásra épülnek – egy elképzelt közösség kitalálása folyamán készíti a tanulókat a tananyag értelmezésére. Ez a projekt négy részletben található a könyvben: a kétoldalas Bevezető után jelenik meg a projektindító elem.

A leckék négyoldalas felépítése mindig az alábbi szerkezetet tartalmazza:

1. oldal – **Ráhangolás:** három feladategység, mindegyik ráhangoló funkcióval, a lecke témájának fókuszpontjaihoz illesztve – egy mottó és a hozzá kapcsolódó kérdések (beszélgetés), és két tevékenykedtető vagy vitára, megbeszélésre hívó feladat. (Ezek közül érdemes választani ráhangolóknak, a kimaradtakat az óra későbbi szakaszába, levezetésnek, önálló feladatnak lehet adni.)
2. oldal – **Témaösszegzés:** főszöveg a téma tömör összegzésével, a kulcsfogalmak kiemelésével és magyarázatával. A fogalmak nem elsősorban számonkérendő tudáselemek, sokkal inkább az a törzsszöveg célja, hogy a további beszélgetés, értelmezés alapjait vesse meg. A szöveget egy rendszerező vagy további értelmezést kérő feladat követi.
3. oldal – **Olvasmány és Párbeszéd:** a rövid vendégsszöveg(ek) a téma más aspektusát is bemutatják, az utolsó feladat pedig mindig a témára vonatkozó vitát kezdeményez párbeszéd vagy kérdések segítségével.
4. oldal – **Kreatív feladat, összefoglalás, kutatás:** egy képes, dramatikus vagy játékos feladat után az oldalon található a záró rovat, amely egyéni és gyűjtőmunkákra ad lehetőséget. Részei: Összegző kérdések, Nézz utána, Ajánlók. Az ajánló rovatban is adunk meg feladatokat. A Kihívás-sal jelölt feladatok összetettebb, nehezebb feladatok.

A negyedik fejezet kétoldalas leckéi másképpen tagolódnak: mottó és kérdések, majd feladatok. Nincs záró rovat.

A tankönyvi tartalom túltervezett – ezért értelemszerűen **nem kell végigvenni minden feladatot**, hanem a rugalmasságot és a tanári választás szabadságát igyekszik biztosítani. Mind a különböző fókuszú altémák, mind a módszertani változatosság azt a célt szolgálja, hogy a pedagógus a tanulócsoporthoz választhasson feladatot. Ezen kívül nyilvánvalóan a környezeti feltételek is befolyásolják a feladatválasztást (csoporthétszám, IKT-lehetőségek, stb.).

Az órák olyan módon is tervezhetők, hogy például egyik anyagrész feldolgozása elsősorban beszélgetéssel, a következő inkább szöveg (főszöveg, olvasmány) alapján, azután pedig dramatikus vagy kreatív módon valósul meg. A cél az lehet, hogy mindegyik **munkatípust** kipróbálják a csoportok.

A **projekt feldolgozása** szabadon választható, akár a fejezetenként különböző, akár az összefüggő feladatsort dolgozzák fel, és sok projekt / gyűjtőmunka-típusú feladat szerepel a Nézz utána rovatban is. Természetesen ezek ki is hagyhatók. Amennyiben a következtetéses projekt munka mellett dönt a csoport és a pedagógus, akkor a bevezető szakaszban több időt kell szánni a csoportok kialakítására, munkamegosztásra, tervezésre. Ez megtérül akkor, amikor már gyakorlottá válnak, összeszoknak a csoportok. Az utolsó lecke célja ennek a következtetéses – a tankönyv által erősen ajánlott – munkafolyamatnak a lezárása.

Az erkölcsstan heti egy tanórában tanítandó tantárgy, de számíthatunk a tanulók otthoni munkájára, felkészülésére is. A kreatív, kutató és projektjellegű feladatok több szervezést, időt igényelnek, de a tanmenetben jeleztünk órakeretet ezek megvalósítására vagy bemutatására is.

A tanmenet értelmezése és használata a helyi tervezésben:

A tanmenet a tanév teljes óraszámát (36) lefedi.

A 23 új ismeretet tartalmazó lecke 1-1 órát kapott. A negyedik fejezet ismétlő-összefoglaló szakaszába 3 óra került. Ezen túl év elején van egy általános bevezető-szervező óra, egy ismétlő tanóra – amelyhez tankönyvi lecke is tartozik – és minden fejezet végén egy-egy összefoglaló óra (össz. 5 óra). Emellett még mindhárom fejezetbe terveztünk projekt- illetve kreatív, képességfejlesztő órákat (össz. 5 óra), amelyeken a tankönyv által ajánlott projektekből választhat a csoport, vagy ha ezeket kihagyják, többféleképpen használhat fel a pedagógus:

a.) olyan leckék feldolgozására, amely meglátása szerint két órát igényel, b.) a több időt igénylő kreatív vagy dramatikus feladatok kidolgozására, c.) az otthon végzett tanulói feladatok bemutatására, értékelésére, d.) évközi felmérésre, értékelésre, ha szükséges, e.) meghívott vendégek vagy külső programok szervezésére.

A tanmenet tartalma:

Az óra témája oszlopban szerepel az óra **típusa** vagy a tankönyvi **lecke** címe.

A célok, feladatok oszlopban a tanóra lehetséges tematikai **fókuszpontjai** találhatók.

A tartalmi tagolás sorai mellett zárójelben az **lecke száma**, a **rovat** megnevezése és **feladatszám** látható. Mivel a tankönyv sokféle rovatot tartalmaz, sok rövidítést alkalmazunk:

Tk. – tankönyv

o – oldal

a lecke 1. oldala:

M – mottó és a kapcsolódó kérdések

R – ráhangoló feladat

a lecke 2. oldala:

Sz – főszöveg (törzsszöveg)

F – témafeldolgozó feladat

a lecke 3. oldala:

Olv – olvasmány (vendégszöveg)

OK – olvasmányhoz tartozó kérdések, feladat

P – párbeszéd

a lecke 4. oldala:

K – képes vagy kreatív feladat

ÖK– összegző kérdések

NU – Nézz utána!

A – ajánlók

Ha egy típushoz több feladat tartozik, sorszámmal jelöljük. (pl. R1, R2, Olv1) Egy feladat több fókuszponthoz is tartozhat – például a főszöveg általában mindet érinti, a feldolgozó feladat már nem biztos.

Az ismeretek oszlopban szereplő fogalomcsoport itt nem számonkérendő anyagot jelöl, hanem a tantárgy fogalmi készletéből azt, amelynek építésével az adott óra vagy tankönyvi lecke foglalkozik. Itt is vannak különbségek, hiszen a kiegészítő anyagok más-más altémára fókuszálhatnak.